

El repte de fer el català més present a les escoles

Impulsar la iniciació en llengua catalana en l'ensenyament primari de les escoles nord-catalanes i difondre la llengua. Aquests són els principals objectius de l'Associació per a l'Ensenyament del Català (APLEC). L'entitat és presidida per Alà Baylac, professor a la Universitat de Perpinyà - Via Domícia, on també hi ha les dependències de l'APLEC.

Text > **ESTEVE CARRERA**, periodista

D'ençà de la seva creació el 1983, l'APLEC s'ha centrat a fomentar la presència de la llengua a les escoles del sector primari per suplir un buit generacional: amb el pas dels anys, a la Catalunya del Nord tots els mestres de la generació que sabien català de manera nativa i que en feien iniciació a les seves classes s'han anat jubilitant i han desaparegut. La primera feina ha estat, doncs, suplir aquest buit generacional amb «intervinents exteriors» (el terme propi de l'Administració educativa), itinerants, que en la majoria dels casos són estudiants coordinats per l'APLEC. Actualment, hi ha uns 9.500 alumnes de primària (des de la maternal fins als dotze anys), que s'inicien en la llengua catalana mitjançant aquesta xarxa en unes noranta-cinc escoles (essencialment del sector públic i una del privat), a cinquanta-un municipis de la Catalunya del Nord. «Sense l'APLEC no hi hauria iniciació de català a l'escola primària», resumeix Baylac.

Per finançar aquest servei, el cost de cada hora d'iniciació de català és assumit en el 50 % pel municipi on es fa la classe i l'altra meitat és a càrrec del Consell Departamental (equivalent a les diputacions del Principat de Catalunya). Fins al 2011 aquest cost s'assumia en tres parts, perquè la Ge-

neralitat de Catalunya també hi participava, però les crisis econòmiques i els canvis de prioritats pressupostàries van fer que la Generalitat es retirés d'aquest finançament. Sobre aquest punt, Baylac explica que es mantenen converses amb l'Administració del

Principat amb la intenció que es pugui recuperar la participació sud-catalana. «Ens permetria augmentar el nombre de mestres per oferir més català a més escoles i a més classes públiques, i reequilibrar un poc l'ajuda a l'ensenyament del català, que ara es

>> Alà Baylac, president de l'APLEC, amb un exemplar de la revista infantil Mil Dimonis i l'última publicació feta per la diada de Sant Jordi. (Foto: ESTEVE CARRERA)

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC a l'escola maternal del municipi d'Oceja. (Foto: APLEC)

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC al municipi de Canet. (Foto: APLEC)

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC al municipi de Cornellà de la Ribera. (Foto: APLEC)

concentra solament a cinc escoles de La Bressola», diu el president de l'entitat.

Per reduir aquest cost i ampliar l'oferta, l'entitat també negocia amb el Ministeri d'Educació Nacional perquè els mestres titulars amb la capacitat de mestres bilingües (avui n'hi ha uns cent setanta de formats a la Catalunya del Nord) i els mestres coneixedors del català es dediquin també a la iniciació. En aquest sentit, a part de la gestió d'aquestes hores, l'APLEC també funciona com a grup de pressió per obrir més classes d'ensenyament bilingüe a l'ensenyament públic (classes en què

es fa, com a mínim, la meitat de l'hora en català). Avui hi ha 3.449 alumnes en classes bilingües o immersives. L'ensenyament immersiu representa entorn d'un miler d'alumnes, que corresponen a les escoles públiques Arrels i les concertades de La Bressola). «Per ampliar la presència del català a l'ensenyament públic, cal reactivar l'obertura de classes bilingües. Actualment, n'hi ha una quarantena a la Catalunya del Nord, però fa dotze anys que no se n'hi ha obert cap. Cal rellançar aquesta dinàmica», diu Baylac. Per aconseguir-ho, l'APLEC ha fet un canvi d'estatuts que li permet actuar com a

associació de pares d'alumnes, i així pot reagrupar i donar suport a les famílies que tenen interès en l'obertura de més classes amb presència del català als seus municipis. «Hi ha una dinàmica positiva i de creació de noves obertures gràcies al treball de l'Oficina Pública de la Llengua Catalana i sem amb ells. Volem empenyer aquesta dinàmica», explica el president de l'APLEC.

I és que, malgrat tots aquests esforços, la Catalunya del Nord va amb retard si es compara amb altres territoris de l'Estat francès. «Al País Basc, la meitat de l'alumnat aprèn en basc (classes

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC al municipi de Santa Maria la Mar. (Foto: APLEC)

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC al municipi de Vilamulaca. (Foto: APLEC)

>> Una classe d'iniciació al català impartida per un intervingent exterior de l'APLEC al municipi de Pollestres. (Foto: APLEC)

bilingües o immersives); a Còrsega, tothom fa ensenyament de cors, i a Alsàcia tothom aprèn l'alemany. Aquí, a la Catalunya del Nord, només un 8 % de l'alumnat de primària és en classes bilingües o immersives. Tenim marge per créixer, tenint en compte que hi ha uns noranta mil alumnes en aquest territori i la demanda de les famílies existeix», afirma Baylac.

L'altre cavall de batalla de l'APLEC és la difusió de continguts en català mitjançant la revista *Mil Dimonis*, una revista infantil de periodicitat trimestral, distribuïda en nou mil exemplars entre l'alumnat i encartada també tri-

mestralment en els trenta mil exemplars del diari local *L'Indépendant*. El finançament d'aquestes publicacions en premsa es cobreix amb unes subvencions del Consell Regional. La revista es basa en continguts de creació pròpia (reportatges, contes, dibuixos i jocs) que es generen gràcies a un equip de redacció coordinat per la redactora en cap i vicepresidenta de l'APLEC, Míriam Almarcha. «En total, sumant els exemplars distribuïts a l'alumnat, alguns abonaments i els encartaments a la premsa, la publicació arriba a unes quaranta mil persones, o sigui, uns cent mil lectors», confirma Baylac. A

la premsa aquesta col·laboració s'ha reforçat amb la publicació d'una crònica setmanal en català que firmen un equip de col·laboradors coordinats per l'APLEC i la publicació d'un quadernet de planes en català cada any per la diada de Sant Jordi, que també concep l'entitat a partir de textos d'autors nord-catalans.

Iniciació al català a les escoles i difusió de la llengua. Aquests dos compromisos són precisament els que han fet que l'APLEC sigui distingida aquest 2025 amb el Premi Cívic d'Òmnium Catalunya Nord en el marc de les celebracions de la diada de Sant Jordi.